

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Baptistae Mantuani Carmelit[a]e de patientia aurei libri
tres**

Baptista <Mantuanus>

Dauentrie, 1515

Qu[a]e sint mortis caus[a]e, co[n]tra ph[ilosph]os et mathematicos
ca.xxxvi

urn:nbn:de:hbz:466:1-30534

Libet Secundus.

lostratus, in vita Apollonij Tyanei se inedia extenuabat, somnus
et eum perq̄ breuissimuz in nuda humo capiebāt. caloris et laboruz
ita patietes, vt saxei viderētur, de his Plinius in septimo naturalis
historie libro, de Indis loquēs ita dicit. Philosophos eoruz quos
Gymnosophistas vocant, constat ab exortu ad occasum perstare cō
tuētes solem, immobilibus oculis, feruētibus harenis, toto die alter
nis pedibus insistere. Socrates quarundaz mulierculaz, quas do
mi habebat cōtumelias, et opprobria, et omne genus iniuriarū sic fe
rebat, vt ab eis se meliorē fieri predicaret. De eodem Socrate legis
mus, nisi mea me fallat memoria, apud A. Belliuz, q̄ aīe corp⁹ ita
subegerat, patiētiē disciplina sic formarat, et vt a vespa vsq̄ ad ves
perā, perdi⁹ et pernox, fixis in eundē locuz sp̄ oculis, et in eisdez ves
tigijs psistebat, quasi facto a corpore mētis excessu. Sen. de corpore
loquens Asperi⁹ inq̄t, tractādum est ne animo male pereat

Quā tota natura nō consistat in aīa C. Ca. xxxv.

Propterea quē de corporeis vtilitate disseruimus, vt putave
runt quidaz, totā humanē nature perfectionez in anima esse
corpus vero quasi thecaz hominis, et appēdices animi, nihil ad inte
gritatez nature p̄tinere, cui sentētiē, obuiāt non Peripatetici soluz
sed et Catholici, qui aīas ad corporea, tanq̄ ad speciei p̄tez, inclinā
ri, et destructo corpore, hoīem interire, ac esse desinere dogmatizant
Christuz insup, in triduo mortis propter corporis et animē separa
tionez, hoīem nō fuisse, est Theologoz cōmunis opinio, et in eo ala
lucinatus eē voluit Petz Lombardū, qui magister sentētiarū appel
latur, carnis etiaz resurrectionez predicāt. vt in natura integrata re
cipiat vnusquisq̄ stipes eoz quē gessit in vita

**Quē fuit mortis cause contra philoso
phos et mathematicos** C. Ca. xxxvi.

Nec de mortis, necessitate conqueri debet sapiens, tria enim
sunt vitē genera quē experiri vnumquēq̄ oportet, primuz
in mortali corpore, secundum, extra corpus, tertium, rursus in corpore

A iij.

Liber Secundus

poro, cum corruptibile induerit incorruptionem, et mortale efferit
mortalitatem, Sic est animarum circulus perfectus, cuius a corpore de
missæ sunt rursus in antiqua sua membra complexa, periodo remearit
Est alia (ut aiunt) moriendi necessitas, quæ videlicet ex contrarijs plas
mæ elementis, quæ assidue agendo ac patiendo iuicem corrodiuntur. Uer
hæc ratio iudicio meo, breuitatem quidē vite, mortalitate vero non
ostendit. Constat enim diu stare non posse, quod assidue defluit. At si
non ex contrarijs elementis, sed ex vno tantum plasmarum corpus, elemē
torum contrarietas ablata eēt non tamē mortalitas. Corruptibile enim est
corpus, siue ex vno elemēto constet, siue ex pluribus. Ipsa namque ele
menta, suapte natura morti et corruptioni subiecta sunt. Non enim
puto aere si solus eēt in mundo, et ab aliorum elemētorum contrari
etate liber, fore incorruptibilem. Aliam mortis necessitate a nume
ro animarum prope infinito, Platonici tradunt. Aiunt. n. materiā,
tot corporibus simul gignēdis non sufficere, quot animæ sunt, fuerūt,
et future sunt, Et propterea ut aliæ succedāt, oportere poros abscedere
re, et corporum suorum materiā nouis animabus, quasi domū nouis ha
bitatoribus tradere, ut spirituum naturalium numerus impleat. Uel
legitur semper viuere (si vera hæc sunt) nihil aliud est, quæ materiā
alijs animabus debitam plus equo velle occupare, et futuris impe
dimēto esse ne nascantur. Quod quæ improbum sit, iudicemus nos,
quæ nondum nati essemus, nisi maiores nostri iam decessissent Tu ergo
quæcumque es, quæ male viuēdo membra tenes in seruitute peccati, memēto
corpi tui materiā expectari ab aia fortasse meliori Cui quæ diu viuas
infert iniuria, si ei creationi tuæ obsecne vite obstat longitudo. cōstit
tuit ergo finem De breues dies hoīs ut certi tempis curriculo om
nium summa pdeat aiarum. Ex predictis inferri potest quod concessum est a
philosophis omnibus materiæ re corruptibilium non corrumpi. Iux
ta illud Platonis Pythagoreorum opinionem recitatis
Non perit ex toto quicquam mihi credite mundo
Sed variat, faciemque nouat, nascique vocatur

Liber Secundus

tatis excellat. spiritus enim, si more Stoicorum viz vocabulorum inspicimus habitum significat, et aduentus extendit. Juxta illud psalmi Ignis gradus, nix, glacies, spiritus pcellarum, sumitur et per anima, Juxta illud Spiritus et anime iustorum: Et itez anima per habitum. Plinius enim in libro natura. histu. dr. Aliq, hoc est halitus Leonis, in esse viri graue, et vix pestilens. Sed iam a corporeis ad incorporea transeamus animam vegetabilium que nutriendi crescendi, et generandi principium est. Item anima brutorum, que predictis sentiendi et mouendi viz sup addit, necnon et anima rationalis, in qua predicta duo anime genera, sicut trigonum et tetragonum in pentagono continentur, spiritus scilicet et presertim anima rationalis. Sunt et in aere spiritus quidam. Juxta Pauli apostoli traditiones. Non est, inquit, nobis colluctatio aduersus carnes et sanguines, sed aduersus principes et potestates tenebrarum harum. Tenebras autem vocat caliginosum hunc aerem, qui circumfusus et contiguus mari per vicinities et confusiones, in aquarum naturam degenerat, vel magis per tenebras mediarum aeris regionem intelligit, ubi regnum est ventorum ubi et ubi gradines et multa terrarum incommoda generant. Illas. n. lumine carere et spiritus tenebras esse, physica ratione probatur est. Nam si (vt autem et experimetur indicat) reflexio radio rum a solidi corporis plana superficie repercussorum caloris et luminis est causa, nullum erit in ea parte lumen quod tamen a terra et maris sberatu seicuta est sed iam proposito accommodet oratio. In omni fere corpore vel vere spiritus est, vel quiddam aliud, quod propter nature viciniam spiritus dicitur, ac id quidem, est in omni re melius, ubique presertim. Quicquid enim est in re preter spiritum, spiritus comparatione fer est, purgametur est. Interroga empiricos, cur aqua ardens per ignem educta est. Quid ex vino restet nisi insulsus liquor et quasi quoddam corpus emortuum. Quid plurimum opus est: Quicquid per corpoream naturam fieri dicitur, opus est spiritus latentis intrinsecus: ab eo tanquam a fonte, omnis operatio deriuatur: a corpore vero vt ab instrumeto. Propterea recte ab Aristotele dicitur est. Animarum operationum vitalium esse principium. Quicquid mirum igitur si nature opifex Deus: qui

Libet Secundus.

corpora spiritibus aniauit: qui figmentuz nostz cognoscit: q̄ scit cor-
pus nostrum esse puluerez: qui omnem nostrā vim anime insculpsit
sit corp⁹ parui pendat: admiratur pueri pomi amoenitatē: que est in
cortice: tu vero proiecto cortice quod sub eo seruas: in frumenti spicis
cōtemplamur sagacitatez nature mirabilez: granorum ordinem
et dispositionez: folliculoz amictuz: aristarum vallum: et eximiaz in
toto illo opere venustatez. Attamen postmodū omni extrinseca pul-
chritudine contempta: spicas sperimus: et paleas ad ventū iactans
tes ad soluz granū curam extendimus: quod si De⁹ facit in homine
quod tu sapiēter facis in messe, miraris ⁊ damnas. Mirari poti⁹ de-
bes hominuz ignorantia, temeritatez, audaciaz, q̄ se nō agnoscant,
q̄ Deum incusent, q̄ iudiciuz eius nō formidēt. Deus spūs ē. Uis
causaruz celestiuꝝ atq; terrestriuꝝ in spiritib⁹ est, omnis corpora sub-
stantia ab incorporea gubernat et regit, floccipēdenda ergo ⁊ cōtemp-
tui habēda sunt corpora hęc mēbra, anim⁹ vero omni cura excolen-
dus, supradictis om̄ibus astipulat. Paulus imo spiritus sanctus in
Paulo loquēs cum inquit. Habemus thesaurū istum in vasis fictis
libus. Thesaurū vocat aīam, vasa fictilia, sunt mēbra. Quoz incō-
moda animabus materia virtutum, appetimus frenum, et spiritua-
lis profectus occasio. Omnes qui ad verā sapientiam vel peruenes-
runt vel peruenire voluerūt, corp⁹ non contēpserunt soluz, ver⁹ de in-
dustria macerarūt. Prætereo sanctos de quibus id manifestū. Venio
ad gētiles Pythagorici a carnib⁹ abstinere. Diogenes cū baculo ⁊ pe-
ra mendicās, et discipulos mēdicare docebat, in cui⁹ cōtemptuz (vt
existimo) dictum est, a Christo. Nolite portare baculum neq; perā,
vt ostenderet longe etiā minorē q̄ Diogenes predicassz, corporis cu-
raz anobis habendam. Ipse Epicur⁹ quez alię philosophoz scholę
qua si impudicuz ⁊ de summo bono male sentientez explodunt, cum
coenare lautius volebat, et genio (vt aiūt) indulgere, pane et caseo
victitabat. Sacerdotes Aegyptū in tēplis seclaudētes pane, sale
et hyssopo vescebātur. Gymnosophiste apd Indos (vt testis est Phi-

Libet Secundus

Appetit autē materia semp nouis exornari formis, forma materię
dominari. Et vbi vna forma destituta est, materię ad eādem nunq̄
nū in die iudicij ad similes vero nō statiz reuertit, potest tñ z statim
hoc ē breui tpe reuocari, vt si corp^o humanū māducetur ab homine
sicut apud Antropophagos mos ē, trāseunte em̄ cibi pte in semē hu
manū, potest ex illa materię ptinacula fieri embryo, et ad rōnalis a
nime redire p̄ortū. Quod si curiositas humana q̄sierit, q̄ pacto fie
ri possit, vt eadē materię ps que in plurib^o humanis corporib^o fue
rit, in iudicio surgat, cuz om̄ibus nūq̄, cuz quonā igit: aiūt Theolo
gi quidā cum p̄ rimo surrecturā, et q̄d ei^o defectu min^o erit in reliq̄s
supplēdas a Deo, quēadmodū eniz panes multiplicauit in deserto,
p̄ et in materiā augere in iudicio, q̄ si tota vni^o materia, fiat tota al
ri^o, oportz nouā alteri materiā dari, nec vt ecclia docz, p̄pē carnis re
surrectio esset. Astronomi vitā coelo metiūtur. negat Epigenes cē
tuz vigintiduos vitę ānos excedi posse. Berofus cētuz septēdeciz.
Reges Petolyris et Necepsos aiūt posse in Italia cōtingere vitae
ānos cētuz viginti sex. Obseruādos annos elimactericos monent
mathematici, hoc ē scābiles et gradarios, et hi sunt q̄ ex septē z nouez
nūeris in vnuz cōfluentib^o surgūt, hi nanq̄ duo numeri (vt aiūt tes
eretoij ac malefici) et ad vitā succidendā pollentes sunt, et p̄pterea
sexagesimuz tertiu^o annū seuz et pestilētez dicūt, q̄ nouies septez et
septies nouez cuz numez reddūt, hęc astronomica supstitio, vt Trā
q̄llus testis ē ipm quoq̄ p̄urbauit Augustū. Sed vt Plin. inq̄t in
vij. lib. natu. historie. cap. xlix. Artis ipsi^o Astronomie incōstantia
declarat, q̄ incerta res sit. Recurrām nos ad Pauluz aplm, q̄ non
coeli sed Dei arcanoz est p̄sciūs, et discām^o ab eo statutū esse, om̄ib^o
hoibus semel mori. Job etiā audiam^o dicentes. Statuisti terminos
eius q̄ preteriri nō poterūt. his cōtenti causis inq̄rendis finez impo
nam^o, nam ista curiositas est precipitio vicina temeritas

**De causa breuis vitę et mortis. et de annis
antiquorum patruz**

Ca. xxxvij